

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 448

**Anayasanın Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun Tasarısının
Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi
Anayasa Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/494; M. G. Konseyi :
1/395)**

(D. Meclisi S. Sayısı : 183)

T.C.

Danışma Meclisi

Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü : 06-2501 (1/395)

Konu : Kanun Tasarısı.

23 Eylül 1982

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 23 Eylül 1982 tarihli 156 ncı Birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen, Anayasanın Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Sadi IRMAK

Danışma Meclisi Başkanı

TC

Danışma Meclisi

Anayasa Komisyonu

Karar No. : 26

Sıra No. : 438

22 Eylül 1982

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuz 29.6.1981 gün ve 2485 sayılı Kurucu Meclis Hakkındaki Kanun ile Danışma Meclisi İçtüzüğü uyarınca, «Anayasanın Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun Tasarısı» nı, gerekçesi ile birlikte hazırlamış ve ilişikte sunmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Orhan ALDIKAÇTI
Başkan

Feyyaz GÖLCÜKLÜ
Başkanvekili
Toplantıda bulunamadı.

Şener AKYOL
Sözcü

Turgut TAN
Kâtip

Tevfik Fikret ALPASLAN
Üye

Hikmet ALTUĞ
Üye
Toplantıda bulunamadı.

Kemal DAL
Üye

Üye
Münhal

Feyzi FEYZİOĞLU
Üye

İhsan GÖKSEL
Üye

Rafet İBRAHİMOĞLU
Üye
Toplantıda bulunamadı.

A. Mümin KAVALALI
Üye

Recep MERİÇ
Üye

Teoman ÖZALP
Üye

Muammer YAZAR
Üye

ANAYASANIN HALKOYUNA SUNULMASI HAKKINDA KANUNUN GEREKÇESİ

29.6.1981 gün ve 2485 sayılı Kurucu Meclis Hakkında Kanun hükümleri uyarınca hazırlanan Anayasanın 193 üncü maddesinde bu Anayasanın halkoyuna sunulması öngörülmüş olup, halkoyuna sunulmasının esasları ve şartları bu Kanunla düzenlenmiştir.

Birinci maddede Anayasanın halkoyuna sunulmasında uygulanacak kanun hükümleri belirtilmiştir.

İkinci maddede halkoylamasının 7 Kasım 1982 Pazar günü yapılması kabul edilmiştir.

Üçüncü maddede, halkoyuna sunulma işlemlerinin, Yüksek Seçim Kurulunun yönetim ve denetiminde olmak üzere seçim kurullarınca yürütüleceği belirtilmiştir.

Dördüncü maddede, Yüksek Seçim Kurulu, Anayasanın halkoyuna sunulması için gerekli bütün tedbirleri almak ve hazırlıkları yapmakla görevlendirilmiştir.

Beşinci maddede Anayasanın halkoyuna tanıtılmasında 298 sayılı Kanunun propaganda serbestliğine ilişkin hükümlerinin uygulanmayacağı; Anayasa metninin Resmî Gazetede yayımlanmasını takibeden günden 24 Ekim 1982 günü saat 18.00'e kadar Millî Güvenlik Konseyinin 70 sayılı Kararı hükümleri çerçevesinde Anayasanın açıklanması ve tanıtılması serbest olacağı; 25 Ekim 1982 tarihinden itibaren bu Anayasanın halka tanıtılması ve açıklanmasına ilişkin esasların Millî Güvenlik Konseyince belirlenip düzeltileceği hükmü getirilmiştir.

Altıncı maddede kimlerin halkoyuna katılıp oy kullanabileceği ve oy kullanmanın ne şekilde olacağı açıklanmıştır.

Yedinci maddede oy verme süresi belirtilmiştir.

Sekizinci maddede Anayasanın halkoyuna sunulmasında vaki olacak şikâyet ve itirazların tarzı ve bunların hangi mercilere yapılacağı gösterilmiştir.

Dokuzuncu maddede sandık, ilçe ve il seçim kurullarınca düzenlenecek tutanaklarda nelerin yer alacağı açıklanmıştır.

Onuncu madde geçerli sayılmayacak oy pusulaları hakkındaki esasları düzenlemiştir.

Onbirinci maddede il seçim kurullarının, tutanakları toplama ve sonuçlarıyla birlikte Yüksek Seçim Kuruluna bildirmesine ilişkin esaslara yer verilmiştir.

Onikinci madde halkoylamasına katılmayanlar hakkındaki müeyyideler ile halkoylamasını takibeden bir ay içinde hukukî veya fiilî mazeretlerini yetkili mercide ispat edenler için bu müeyyidelerin uygulanmayacağı hükmüne bağlamıştır.

Onüçüncü madde kanunun yürürlük tarihini, ondördüncü madde de bu Kanunun hükümlerini yürütecek makamı belirtmiştir.

Anayasa Komisyonu Raporu

T.C.
Millî Güvenlik Konseyi
Anayasa Komisyonu
Esas No. : 1/395
Karar No. : 1

23 Eylül 1982

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

23 Eylül 1982 tarihinde Danışma Meclisi Genel Kurulunda görüşülerek kabul edilen Anayasanın Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun Tasarısı ve gerekçesi komisyonumuzca incelendi.

Tasarının tümü üzerinde açılan müzakereleri müteakip maddelerinin görüşülmesi tamamlandı.

Tasarının;

1, 2, 3, 4 ve 5 inci maddeleri Danışma Meclisi Genel Kurulunda kabul edilen şekliyle;

6 ncı maddesi, sonundaki kullanabilir kelimesinin kullanır şeklinde düzeltilmesi suretiyle;

7 nci maddesi aynen;

Benimsendi.

İlçe ve il seçim kurulları ile sandık kurullarının halkoylamasına ilişkin tutanaklarına vali ve kaymakamların itiraz edebilmelerine imkân sağlamak amacıyla tasarının 8 inci maddesine komisyonumuzca bir (c) benzinin ilavesi uygun görülmüş;

9, 10 ve 11 inci maddeleri aynen benimsenmiştir.

Tasariya, halkoylamasına katılmayanlar hakkında yapılacak işlemi belirleyen yeni bir 12 nci madde ilave edilmiş, dolayısıyla Danışma Meclisince kabul edilen 12 nci madde 13 üncü madde olarak, 13 üncü madde ise 14 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Raporumuz Millî Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan
Muzaffer BAŞKAYNAK
Hâk. Tümgeneral

Üye
Edip GÜLTEKİN
Hâk. Kd. Albay

Üye
Feridun BALATLIOĞLU
Hâk. Kd. Albay

TEKLİF

Anayasanın Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 29.6.1981 gün ve 2485 sayılı Kurucu Meclis Hakkında Kanun hükümleri uyarınca hazırlanan Anayasanın halkoyuna sunulmasında bu Kanun hükümleri, 1.7.1982 gün ve 2687 sayılı Kanun hükümleri ile bu kanunlarda özel bir hüküm bulunmayan halde, 26.4.1961 gün ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunun bu kanunlara aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Anayasanın halkoylaması 7 Kasım 1982 Pazar günü yapılır.

MADDE 3. — Halkoyuna sunulma işlemleri, Yüksek Seçim Kurulunun Yönetim ve denetiminde seçim kurlarınca yürütülür.

MADDE 4. — Yüksek Seçim Kurulu :

- a) Anayasanın halkoyuna sunulması için gerekli bütün tedbirleri alır ve hazırlıkları yapar,
- b) Halkoylamasının sağlıklı ve düzenli yürütülmesi için gerekli ilke kararlarını alır ve yayımlar,
- c) Halkoylaması için beyaz ve mavi olmak üzere iki ayrı renkte, beyazın üzerinde kabul, mavinin üzerinde ret yazılı iki çeşit oy pusulasını yeteri kadar ve eşit sayıda bastırır. Zarf ve oy pusulalarını zarf dışından renk ayrılığını belli etmeyecek şekilde ve aynı ölçüde hazırlar.

MADDE 5. — Anayasanın halka tanıtılmasında :

- a) 26.4.1961 gün ve 298 sayılı Kanunun propaganda serbestliğine ilişkin hükümleri uygulanmaz.
- b) Anayasa metninin Resmî Gazetede yayımlanmasını takip eden günden 24 Ekim 1982 günü saat 18.00'e kadar, Millî Güvenlik Konseyinin 5 Ağustos 1982 gün ve 70 sayılı Kararı hükümleri çerçevesi içerisinde Anayasanın açıklanması ve tanıtılması serbesttir.
- c) 25 Ekim 1982 tarihinden itibaren Anayasanın çeşitli vasıta ve yollarla halka tanıtılması ve açıklanmasına ilişkin esaslar Millî Güvenlik Konseyince belirlenir ve düzenlenir.

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Anayasanın Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 29.8.1981 gün ve 2485 sayılı Kurucu Meclis Hakkında Kanun hükümleri uyarınca hazırlanan Anayasanın halkoyuna sunulmasında bu Kanun hükümleri, 1.7.1982 gün ve 2687 sayılı 2485 Numaralı Kurucu Meclis Hakkındaki Kanun Hükümlerine Göre Anayasanın Halkoyuna Sunulması için Hazırlanacak Oy Verme Kütüklerinin Düzenlenmesine Dair Kanun hükümleri ile bu kanunlarda özel bir hüküm bulunmayan hallerde, 26.4.1961 gün ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunun bu kanunlara aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Anayasanın halkoylaması 7 Kasım 1982 Pazar günü yapılır.

MADDE 3. — Halkoyuna sunulma işlemleri, Yüksek Seçim Kurulunun yönetim ve denetiminde seçim kurullarınca yürütülür.

MADDE 4. — Yüksek Seçim Kurulu :

a) Anayasanın halkoyuna sunulması için gerekli bütün tedbirleri alır ve hazırlıkları yapar,
b) Halkoylamasının sağlıklı ve düzenli yürütülmesi için gerekli ilke kararlarını alır ve yayımlar,

c) Halkoylaması için beyaz ve mavi olmak üzere, iki ayrı renkte, beyazın üzerinde KABUL, mavinin üzerinde RED yazılı iki çeşit oy pusulasını yeteri kadar, eşit sayıda bastırır; zarf ve oy pusulalarını zarf dışından renk ayrılığını belli etmeyecek şekilde ve aynı ölçüde hazırlar.

MADDE 5. — Anayasanın halka tanıtılmasında:

a) 26.4.1961 gün ve 298 sayılı Kanunun propaganda serbestliğine ilişkin hükümleri uygulanmaz.

b) Anayasa metninin Resmî Gazetede yayımlanmasını takip eden günden 24 Ekim 1982 günü saat 18.00'e kadar, Millî Güvenlik Konseyinin 5 Ağustos 1982 gün ve 70 sayılı Kararı hükümleri çerçevesi içerisinde Anayasanın açıklanması ve tanıtılması serbesttir.

c) 25 Ekim 1982 tarihinden itibaren Anayasanın çeşitli vasıta ve yollarla halka tanıtılması ve açıklanmasına ilişkin esaslar Millî Güvenlik Konseyince belirlenir ve düzenlenir.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Anayasanın Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Danışma Meclisi metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Danışma Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Danışma Meclisi metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Danışma Meclisi metninin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Danışma Meclisi metninin 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Teklif)

MADDE 6. — 1.7.1982 gün ve 2687 sayılı Kanun hükümleri gereğince düzenlenmiş bulunan oy verme kütüğünde ve sandık listesinde kayıtlı olan ve oy kullanma yeterliği bulunan her vatandaş halkoyuna katılır ve oyunu kullanabilir.

Anayasayı kabul edenler, üzerinde kabul yazılı; kabul etmeyenler, üzerinde ret yazılı pusulayı kullanarak oy verirler.

MADDE 7. — Oy verme günü saat 08.00'den 19.00'a kadar geçen zaman, oy verme süresidir. Ancak saat 19.00'a geldiği halde sandık başında oy vermek için bekleyen varsa bunların sandık kurulu başkanı tarafından sayımını müteakip oylarını kullanmaları sağlanır.

MADDE 8. — Anayasanın halkoyuna sunulmasında :

a) Sandık listesinde adı yazılı olduğu halde herhangi bir nedenle kendisine oy kullandırılmayan kişi bu işleme karşı şikâyet ve itirazını sözlü veya yazılı olarak,

b) Oy sayımına ilişkin sandık tutanaklarına karşı şikâyet ve itiraz, o sandıkta oy hakkını kullanmış en az 10 kişi tarafından müştereken yazılıp imzalanacak bir dilekçe ile ve 298 sayılı Kanundaki usul ve esaslara göre yapılır.

MADDE 9. — Sandık, ilçe ve il seçim kurullarınca düzenlenecek tutanaklarda :

- a) Sandık listesinde kayıtlı olanların sayısı,
- b) Halkoyuna katılanların sayısı,
- c) Muteber olan oyların sayısı,
- d) Muteber olmayan oyların sayısı,
- e) Anayasaya kabul oyu verenlerin sayısı,
- f) Anayasaya ret oyu verenlerin sayısı,

Ayrı ayrı gösterilir.

MADDE 10. — Aşağıda yazılı oy pusulaları muteber değildir :

a) Sandık kurulunca verilen kâğıdında (Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu) tiligramı bulunan özel surette imal edilmiş mavi ve beyaz renkli kâğıttan başka bir kâğıda basılı oy pusulaları,

b) Sandık kurulunca verilen tek biçim ve renkteki çift mühürlü bir zarftan başka zarfa konulmuş bulunan oy pusulaları,

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6. — 1.7.1982 gün ve 2687 sayılı Kanun hükümleri gereğince düzenlenmiş bulunan oy verme kütüğünde ve sandık listesinde kayıtlı olan ve oy kullanma yeterliği bulunan her vatandaş halkoymasına katılır ve oyunu kullanabilir.

Anayasayı kabul edenler, üzerinde KABUL yazılı beyaz renkli, kabul etmeyenler, üzerinde RED yazılı mavi renkli pusulayı kullanarak oy verirler.

MADDE 7. — Oy verme günü saat 08.00'den 19.00'a kadar geçen zaman, oy verme süresidir. Ancak saat 19.00'a geldiği halde sandık başında oy vermek için bekleyen varsa bunların sandık kurulu başkanı tarafından sayımını müteakip oylarını kullanmaları sağlanır.

Kurucu Meclis Üyeleri kimlik kartlarını göstermek suretiyle buldukları mahal sandığında oylarını kullanabilirler.

MADDE 8. — Anayasanın halkoyuna sunulmasında :

a) Sandık listesinde adı yazılı olduğu halde herhangi bir nedenle kendisine oy kullanılmayan kişi bu işleme karşı şikâyet ve itirazını sözlü veya yazılı olarak,

b) Oy sayımına ilişkin sandık tutanaklarına karşı şikâyet ve itiraz, o sandıkta oy hakkını kullanmış en az 10 kişi tarafından müştereken yazılıp imzalanacak bir dilekçe ile ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Kanunundaki usul ve esaslara göre yapılır.

MADDE 9. — Sandık, ilçe ve il seçim kurullarınca düzenlenecek tutanaklarda :

- a) Sandık listesinde kayıtlı olanların sayısı,
 - b) Halkoymasına katılanların sayısı,
 - c) Muteber olan oyların sayısı,
 - d) Muteber olmayan oyların sayısı,
 - e) Anayasaya kabul oyu verenlerin sayısı,
 - f) Anayasaya red oyu verenlerin sayısı,
- Ayrı ayrı gösterilir.

MADDE 10. — Aşağıda yazılı oy pusulaları muteber değildir :

a) Sandık kurulunca verilen kâğıdında (Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu) filigranı bulunan

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6. — 1.7.1982 gün ve 2687 sayılı Kanun hükümleri gereğince düzenlenmiş bulunan oy verme kütüğünde ve sandık listesinde kayıtlı olan ve oy kullanma yeterliği bulunan her vatandaş halkoymasına katılır ve oyunu kullanır.

Anayasayı kabul edenler, üzerinde KABUL yazılı beyaz renkli, kabul etmeyenler, üzerinde RED yazılı mavi renkli pusulayı kullanarak oy verirler.

MADDE 7. — Danışma Meclisi metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Anayasanın halkoyuna sunulmasında :

a) Sandık listesinde adı yazılı olduğu halde herhangi bir nedenle kendisine oy kullanılmayan kişi bu işleme karşı şikâyet ve itirazını sözlü veya yazılı olarak,

b) Oy sayımına ilişkin sandık tutanaklarına karşı şikâyet ve itiraz, o sandıkta oy hakkını kullanmış en az 10 kişi tarafından müştereken yazılıp imzalanacak bir dilekçe ile ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Kanunundaki usul ve esaslara göre yapılır.

c) Valiler ve kaymakamlar sandık, ilçe ve il seçim kurulları tutanaklarına itiraz edebilirler.

MADDE 9. — Danışma Meclisi metninin 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Danışma Meclisi metninin 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Teklif)

c) Bir zarftan çıkan hem kabul, hem ret oy pusulaları.

Kullanılan oy pusulalarının rengi esas alınır; üzerine konulmuş işaretler, çizgiler, resim ve yazılar dikkate alınmaz.

Bir zarftan birden fazla aynı cins oy pusulaları çıktığı takdirde, bir oy olarak sayılır.

MADDE 11. — İl seçim kurulları, ilçe seçim kurullarından gelen tutanakları toplar, il birleştirme tutanağında beliren sonuçları derhal Yüksek Seçim Kuruluna bildirir ve tutanağın onaylı bir örneğini gönderir.

MADDE 12. — Oy verme kütüğünde ve sandık listesinde kaydı ve oy kullanma yeterliği bulunduğu halde hukukî veya fiilî herhangi bir mazereti olmaksızın halkoylamasına katılmayanlar, Anayasa oylamasını takip eden ilk genel ve mahallî seçimlere katılamazlar, seçimlerde aday olamazlar.

Halkoylamasını takip eden 1 ay içinde kayıtlı oldukları il veya ilçe seçim kurulu başkanlıklarına başvurarak halkoylamasına hukukî veya fiilî mazeretleri nedeniyle katılmadıklarını ispat edenler hakkında bu yasaklar uygulanmaz.

MADDE 13. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Danışma Meclisinin Kabul ettiği Metin)

özel surette imal edilmiş mavi ve beyaz renkli kâğıt-
tan başka bir kâğıda basılı oy pusulaları,

b) Sandık kurulunca verilen tek biçim ve renk-
teki çift mühürlü bir zarftan başka zarfa konulmuş
bulunan oy pusulaları,

c) Bir zarftan çıkan hem KABUL, hem RED
oy pusulaları,

Kullanılan oy pusulalarının rengi esas alınır; üze-
rine konulmuş işaretler, çizgiler, resim ve yazılar
dikkate alınmaz. Bu oylar geçerli sayılır.

Bir zarftan birden fazla aynı cins oy pusulaları
çıktığı takdirde, bir oy olarak geçerli sayılır.

MADDE 11. — İl seçim kurulları, ilçe seçim ku-
rullarından gelen tutanakları toplar, il birleştirme tu-
tanağında beliren sonuçları derhal en seri vasıta ile
Yüksek Seçim Kuruluna bildirir ve tutanağın onaylı
bir örneğini gönderir.

Yüksek Seçim Kurulu, İl Seçim Kurullarından ge-
len birleştirme tutanaklarına göre Halkoyu sonucunu
derhal ilan eder.

Muteber oyların yarısından çoğu KABUL ise,
Anayasa Türk Milleti tarafından kabul edilmiş olur.

MADDE 12. — Bu Kanun yayımı tarihinde yü-
rürlüğe girer.

MADDE 13. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar
Kurulu yürütür.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 11. — Danışma Meclisi metninin 11 inci
maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Oy verme kütüğünde ve sandık
listesinde kaydı ve oy kullanma yeterliği bulunduğu
halde hukukî veya fiilî herhangi bir mazereti olmak-
sızın halkoymasına katılmayanlar, Anayasa oyla-
masını takip eden 5 yıl içinde yapılacak genel ve ara
seçimleri ile mahallî seçimlere ve diğer halkoylama-
larına katılamazlar, seçimlerde aday olamazlar.

Halkoymasını takip eden 1 ay içinde kayıtlı ol-
dukları il veya ilçe seçim kurulu başkanlıklarına baş-
vurarak halkoymasına hukukî veya fiilî mazeretle-
ri nedeniyle katılmadıklarını ispat edenler hakkında
bu yasaklar uygulanmaz.

MADDE 13. — Danışma Meclisi metninin 12 nci
maddesi 13 üncü madde olarak aynen kabul edilmiş-
tir.

MADDE 14. — Danışma Meclisi metninin 13
üncü maddesi 14 üncü madde olarak aynen kabul
edilmiştir.